

Pierwsze Ogólnokrajowe Zawody Sportowe Policji Państwowej

Fot. 1. Start biegu na 3 km. Źródło: *Przebieg zawodów sportowych policji*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1926, nr 43, s. 693(15), <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/242416/edition/230752/content?> [dostęp: 24 czerwca 2024 r.].

kom. Dominik Jędryka

Zakład Kynologii Policyjnej CSP

Podnoszenie sprawności fizycznej i możliwość sprawdzenia się w ramach organizowanych przez Policję imprez sportowych mają ogromną wartość dla służby. Uczestnictwo w turniejach sportowych wpływa zapewne na zwiększenie ogólnej aktywności fizycznej wśród policjantów i pracowników Policji, ale również przekładać się może na zwiększenie efektywności w realizacji zadań służbowych oraz wzmacnia pozytywny wizerunek formacji.

Sportowa rywalizacja policjantów w ramach organizowanych zawodów do dziś cieszy się dużym zainteresowaniem wśród funkcjonariuszy. Dobrym przykładem pozytywnych wartości, jakie niesie organizacja sportu w Policji, jest coroczna edycja Turnieju Służb Mundurowych w Piłce Nożnej Halowej im. podkom. Andrzeja Struja. Do tegorocznej rywalizacji podczas XIV edycji stanęły 92 drużyny z Polski i zza granicy. W skład drużyn wchodziły funkcjonariusze i pracownicy Policji reprezentujący komendy wojewódzkie Policji oraz szkoły i uczelnie policyjne z całego kraju, a także drużyny z Czech, Rumunii, Słowacji i Ukrainy. Piłkarskie zawody były hołdem oddanym policjantowi, który poniósł śmierć w wyniku podjętej interwencji. Turniej miał rangę międzynarodową i był objęty patronatem Komendanta Głównego Policji¹.

Idea zmagania sportowych również znajdowała duże uznanie wśród policjantów, ich rodzin oraz członków kół sportowych okresu międzywojennego. Niniejszy artykuł może stać się inspiracją do reaktywowania idei Ogólnokrajowych Zawodów Sportowych Policji w przypadającą na rok 2026 setną rocznicę pierwszych zawodów w Warszawie. Powrót do wartości przyświecających rozgrywaniu tak dużej impre-

zy sportowej miałyby istotny wpływ na kreowanie pozytywnego wizerunku współczesnej Policji oraz etosu służby.

Ówczesne wydarzenia sportowe, do których się odnoszę, jak wskazują czasopisma policyjne, często wymiennie nazywane były zawodami „ogólnopolicyjnymi” lub „ogólnokrajowymi”, co mogło nadawać rangę najważniejszej imprezy sportowej dla ówczesnej służby na miarę mistrzostw Polski. Istnieją mało znane informacje dotyczące rozgrywanych konkurencji sportowych, m.in. technicznych aspektów przebiegu konkurencji, oraz informacje dotyczące do dziś istniejących miejsc rozgrywania zawodów, które niewątpliwie związane są z rozwojem sportu nie tylko policyjnego, ale i ogólnopolskiego. Na uwagę zasługują ciekawostki opisywane w prasie policyjnej tamtego okresu, a dotyczące niekiedy przeszkód i niedociągnięć w organizacji zawodów sportowych.

Policja Państwowa była organem wykonawczym władz państwowych i samorządowych i miała za zadanie ochronę bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego. Na podstawie ustawy z dnia 24 lipca 1919 r. powołującej Policję Państwową² określono warunki, jakie powinni spełniać kandydaci do służby tak, aby mogli służyć i spełniać postawione przed nimi zadania służbowe. Nie bez

powodu w tak ważnym dla tworzenia i działania Policji Państwowej dokumencie określono, jako warunek przyjęcia kandydata na policjanta, posiadanie przez niego dobrego stanu zdrowia fizycznego. Dotyczyło to przyjęć zarówno na szeregowych policjantów, jak i na stanowiska oficerskie ze struktur wojskowych.

Analizując szereg archiwalnych dokumentów, publikacji oraz informacji prasowych dotyczących funkcjonowania Policji Państwowej od początku jej utworzenia do wybuchu II wojny światowej, można zauważyć ogromne zainteresowanie władz Policji Państwowej sprawami związanymi z rozwojem fizycznym, krzewieniem kultury fizycznej i sportu w środowisku policyjnym. Powodem tego zainteresowania z pewnością były walory uprawiania dyscyplin sportowych, które mogły być przydatne w służbie. Komendant Główny Policji Państwowej gen. Kordian Zamorski podkreślał znaczenie wychowania fizycznego i uprawianych dyscyplin sportowych dla potrzeb wykonywania zadań służbowych przez policjantów. W wydanym w 1938 r. rozkazie³ zwracał uwagę na wiele zaniedbań w realizacji zajęć wychowania fizycznego dla policjantów oraz podkreślał doniosłe znaczenia wychowania fizycznego dla służby. Wskazywał, iż „wyrobienie policjanta i jego sprężystość” mają niebagatelny wpływ na wykonywanie zadań służbowych, gdy ma „za przeciwnika przestępcę przeważnie zwinnego i sportowo wyrobionego”. Rozkazem tym zostało zalecane m.in. wyrabianie umiejętności pokonywania naturalnych torów przeszkód oraz ćwiczenia skoków w dal i wżwyż, pełzania, wspinania się i przechodzenia przez przeszkody.

Sprawy wychowania fizycznego wśród ogółu społeczeństwa również wzbudzały duże zainteresowanie władz państwowych. 10 listopada 1926 r., w przededniu wielkiej rocznicy dla Polaków, Marszałek Józef Piłsudski jako minister spraw wojskowych, profesor Kazimierz Bartel – ówczesny minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego, oraz generał Sławoj Felicjan Składkowski jako minister spraw wewnętrznych ogłosili uchwałę uznającą wychowanie fizyczne za sprawę pierwszorzędną wagi dla państwa. Zapowiedzieli tym samym wniesienie do sejmu projektu ustawy o powszechnym wychowaniu fizycznym⁴.

Niska sprawność fizyczna policjantów pełniących służbę w formie patrolu musiała stanowić problem dla Komendy Głównej Policji Państwowej. Z rozkazów Komendanta Głównego PP oraz okólników służbowych wynika, że konieczność trenowania pokonywania naturalnych torów przeszkód przez policjantów była wymagana. Przepisy te wskazywały nawet w jakiej formie, w jakich okolicznościach i z jaką częstotliwością ćwiczenia tego typu miałyby się odbywać⁵.

O wielkiej roli sportu dla policjantów świadczyły chociażby liczne artykuły poświęcone tematyce sportu w cyklicznym wydawnictwie „Na Posterunku”. W rubryce „Wychowanie fizyczne – sport” można było znaleźć informacje nie tylko o przebiegu zawodów policyjnych, ogólnodostępnych wydarzeń sportowych, meczów piłkarskich, ale także informacje o najpopularniejszych w tamtym okresie dyscyplinach sportowych. Na łamach periodyku podkreślano walory utilitarne dyscyplin sportowych wykazujących przydatność dla właściwej realizacji zadań służbowych przez policjantów⁶. Dzięki zamieszczonym informacjom czytelnik mógł się do-

wiedzieć, co trenować, jak trenować oraz w jakim ubraniu. Często z przyczyn ekonomicznych do najpopularniejszych należały dyscypliny lekkoatletyczne, ale nie brakowało też dyscyplin wymagających większych nakładów sprzętowych, takich jak: wioślarstwo, tenis ziemny, szermierka, hokej, kolarstwo czy jazda konna. Dużym zainteresowaniem wśród społeczeństwa, policjantów i innych zawodów mundurowych cieszyło się strzelectwo.

W wydawanej równoległe „Gazecie Policji Państwowej” podinspektor Julian Juni słusznie zauważa znaczenie sportu, wzorując się na przykładach wybitnych sportowców, m.in. z Europy, Stanów Zjednoczonych, którzy zasilali szeregi formacji policyjnych tych krajów, będąc reprezentantami dyscyplin lekkoatletycznych, boksu oraz piłki nożnej⁷. Tym samym dostrzega potrzebę rozwoju wychowania fizycznego i sportu na potrzeby Policji Państwowej w Polsce. Możliwe, że stanowisko autora artykułu miało duży wpływ na powstanie zrzeszeń i organizacji policyjnych zajmujących się sportem. Tak w 1924 r. w Katowicach powstał pierwszy PKS – Policyjny Klub Sportowy⁸, a w ślad za nim w 1926 r. na terenie II Rzeczypospolitej zostało utworzonych 14 klubów⁹. Do dzisiaj trwa spór o faktyczną liczbę powstałych PKS-ów z uwagi na dużą dynamikę tworzenia policyjnych sportowych organizacji, a zarazem ich likwidacji. W 1929 r. funkcjonowało 105 PKS-ów zrzeszających 10 000 członków (policjantów, osoby cywilne)¹⁰. Zauważalny wzrost liczby PKS-ów i napływu członków nastąpił po I Ogólnokrajowych Zawodach Sportowych. Miało to związek z wydanym przez Komendanta Głównego PP Mariana Borzęckiego rozkazem nr 338 z dnia 30 października 1926 r.¹¹ Niniejszym rozkazem polecał zakładanie PKS-ów w powiatach, tworzenie wyselekcjonowanych drużyn mogących stanowić reprezentację na przyszłoroczne wydarzenie sportowe Policji Państwowej. Jak wynika z rozkazu, M. Borzęcki już na początkowym etapie dostrzegł wielkie możliwości promocji wizerunku Policji Państwowej w prasie i wśród społeczeństwa poprzez organizację i udział środowiska policyjnego w sporcie. Dzięki wielkiemu poparciu Komendanta Głównego PP równoległe do tworzących się PKS-ów powstawały ogniska sportowe PP oraz koła sportowe przy stowarzyszeniu „Rodzina Policyjna”¹². Jak wskazują wyniki inauguracyjnych zawodów, wielu sportowców policjantów przynależało do kół sportowych.

Wymieniając dyscypliny sportowe uprawiane na potrzeby służby policyjnej, nie można zapomnieć o popularnym boksie, a wśród policjantów – walce wręcz opartej w tamtym okresie na technikach ju-jitsu, nazywanej na potrzeby szkoleń policyjnych „gimnastyką policyjną”¹³. Zajęcia z gimnastyki policyjnej w ramach szkoleń policyjnych były związane z nauką obezwładniania osób, a w odniesieniu do terażniejszych czasów – z niczym innym jak technikami interwencyjnymi. Warto wspomnieć o bardzo popularnej w środowiskach militarnych w tamtym okresie dyscyplinie, jaką była walka na bagnety¹⁴, polegająca na zadawaniu pchnięć i uderzeń przeciwnikowi przy wykorzystaniu specjalnie skonstruowanych karabinów (Mosin) sprężynowych (sprężyna pełniąca funkcję bezinwazyjnego bagnetu) i strojów ochronnych z maskami na twarz. Dodatkowo, na potrzeby walk na polu bitwy wojskowej, trenowano dyscyplinę rzutu granatem opartą na przepisach instrukcji grenadierskiej¹⁵.

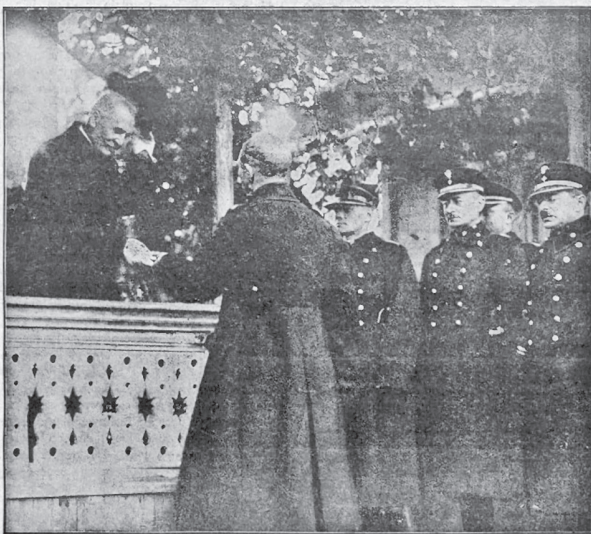
I OGÓLNOKRAJOWE ZAWODY POLICJI PAŃSTWOWEJ

IDEA SPORTOWYCH ZAWODÓW POLICYJNYCH

Jak już wspomniano wcześniej, Komendant Główny PP Marian Borzęcki do spraw popularyzacji sportu w Policji Państwowej podchodził dość wizjonersko. W organizacji sportu dla funkcjonariuszy policyjnych upatrywał dużą szansę promocji PP jako formacji zdrowej, silnej i wysportowanej. Należy jednak pamiętać, iż Policja Państwowa na początkowym etapie tworzenia borykała się z wieloma problemami zarówno natury finansowej, jak i szkoleniowej. Baza treningowa była dość skromna. Początkowe lata to nie był dobry czas na tworzenie masowych struktur sportowych i rozpowszechnianie wychowania fizycznego wśród często jeszcze nieprzeszkolonych w podstawowym zakresie niższych funkcjonariuszy.

Komendant Główny PP dostrzegał potrzebę wzmocnienia fizycznego policjantów, którym zdrowie i sprawność były niezbędne do realizacji podstawowych zadań służbowych. Niedoskonałości fizyczne oraz niski poziom sprawności fizycznej ówczesnych policjantów zapewne dostrzegali przestępcy, którzy uzyskiwali przewagę w konfrontacji ze słabym fizycznie policjantem.

I ZAWODY KORPUSU POLICJI PAŃSTWOWEJ

P. PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ WRĘCZA NAGRODĘ JEDNEMU ZE ZWYCIĘZCÓW.

Fot. 2. Prezydent Rzeczypospolitej wręcza nagrodę jednemu ze zwycięzców. Źródło: *Pierwsze Zawody Sportowe Korpusu Policji Państwowej*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1926, nr 43, s. 679(1), <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/242416/edition/230752/content?> [dostęp: 10 czerwca 2024 r.].

Przełomem w sprawie organizacji imprezy sportowej był okólnik nr 1363 Komendanta Głównego PP z 23 lipca 1926 r., który spowodował podjęcie działań organizacyjnych I Zawodów Korpusu Policji Państwowej (formalna nazwa pierwszych zawodów)¹⁶. Określono rodzaj konku-

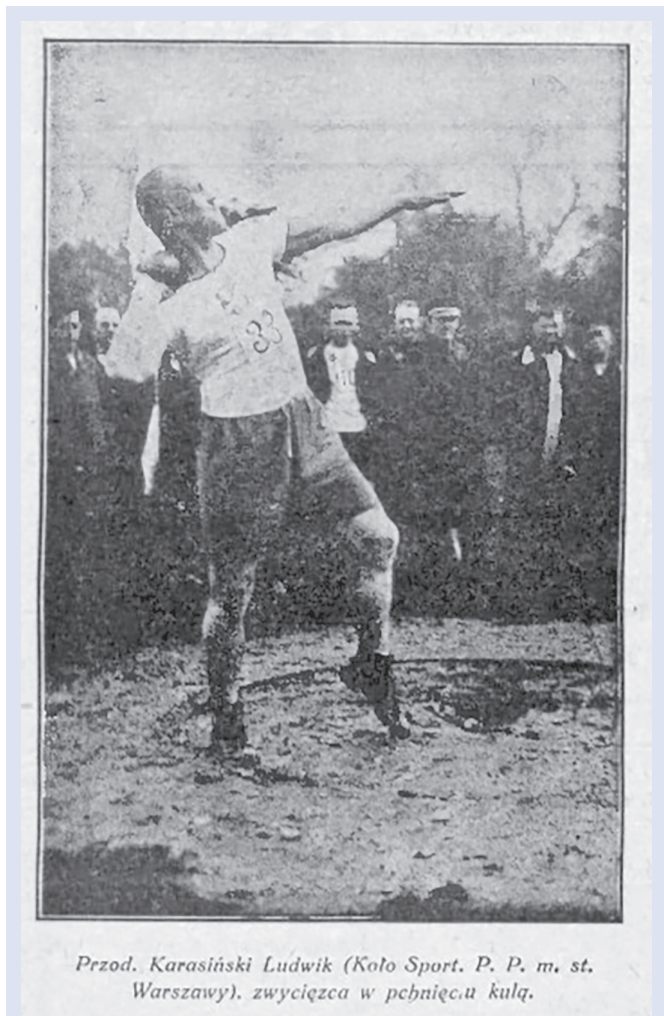
rencji, jakie będą przeprowadzone w ramach zawodów, w tym 5 konkurencji w dyscyplinach lekkoatletycznych, tj. bieg na 100 m, bieg przełajowy na 3 km, chód na 5 km, skok w dal, skok wzwyż, rozgrywane na podstawie obowiązujących przepisów Polskiego Związku Lekkiej Atletyki – PZLA, oraz rzut granatem. Określono obowiązujący zawodników strój lekkoatletyczny oraz pantofle, z wyjątkiem konkurencji realizowanych w umundurowaniu z obciążeniem (chód na 5 km). Na początkowym etapie organizacyjnym założono możliwość rozegrania innych konkurencji, w tym rzut dyskiem, rzut oszczepem itp., pod warunkiem zgłoszenia się minimum 10 uczestników. Przewidziano także rozegranie meczu piłkarskiego, prosząc o zgłaszanie się drużyn wyrażających chęć na rozegranie potyczki piłkarskiej i wskazując za przeciwnika drużynę koła sportowego Inspekcji PP m.st. Warszawy¹⁷. Ponadto został odnotowany fakt, iż zawody strzeleckie zostaną zrealizowane w następnym roku¹⁸. Termin odbywania się zawodów został określony w przybliżeniu na połowę października. Nadmieniono, iż Komenda Główna PP w ramach organizacji zawodów zapewni zakwaterowanie, natomiast koszty podróży i wyżywienia poniosą sami uczestnicy. Mogło mieć to potem znaczący wpływ na zmniejszoną liczbę uczestników, którzy nie stawili się do zawodów pomimo wcześniejszych zgłoszeń.

W dniach 16–18 października 1926 r., jak opisano na łamach „Gazety Administracji i Policji Państwowej”, odbyło się święto sportu policyjnego, które miało „doniosłe znaczenie moralne dla władz policji jako też dla wszystkich sportowców w policji”¹⁹. Zawody miały wysoką rangę z uwagi na obecność m.in. Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego, Ministra Spraw Wewnętrznych Felicjana Sławoja Składkowskiego, Komisarza Rządu na m.st. Warszawę Władysława Jaroszewicza, II Wiceministra Spraw Wojskowych generała Kazimierza Fabrycego, Zastępcę Dowódcy Korpusu generała Wincentego Kaczyńskiego, Szefa Sztabu Korpusu pułkownika Erwina Więckowskiego oraz Komendanta Głównego Policji Państwowej Mariana Borzęckiego, jako gospodarza zawodów, wraz z wyższymi oficerami PP: Zastępcą Komendanta Głównego PP nadinspektorem Henrykiem Wardęskim, inspektorami Czyniewskim, Foresterem, Kaufmanem, Koralem, Tomanowskim, Wróblewskim, podinspektorami Charlemagne, Lilieszternem, Płotnickim oraz inspektorem Władysławem Sobolewskim²⁰, który brał udział w licznych turniejach szermierczych, m.in. bronił barw polskich na Olimpiadzie w 1924 r. w Paryżu²¹. Rola insp. Sobolewskiego w sprawach organizacyjnych dotyczących zawodów sportowych wydaje się istotna w tamtym czasie, gdyż pełnił on funkcję Kierownika Działu Wyszczolenia Komendy Głównej PP.

W zawodach wzięli udział policjanci i urzędnicy policyjni zrzeszeni w organizacjach sportowych niemal ze wszystkich komend wojewódzkich: warszawskiej, łódzkiej, kieleckiej, białostockiej, m.st. Warszawy, lwowskiej, tarnopolskiej, stanisławowskiej, wołyńskiej, wileńskiej oraz sportowcy Komendy Głównej Policji Województwa Śląskiego. Swoją gotowość do udziału w zawodach zgłosiło 247 zawodników, natomiast w samych zawodach wzięło

udział 132 zawodników²². Na niższą liczbę zawodników biorących udział mogły mieć wpływ sprawy organizacyjne, w tym m.in. zapewnienie jedynie zakwaterowania zawodnikom bez zwrotu kosztów podróży.

Co prawda, do pierwszych zawodów ogólnokrajowych nie były prowadzone oficjalne eliminacje, ale można przypuszczać, iż w poszczególnych województwach odbywała się selekcja zawodników podczas obowiązkowych ćwiczeń fizycznych. Do tworzenia reprezentacji na zawody ogólnokrajowe komendanci wojewódzcy PP zostali zobowiązani okólnikami nr 1335 i 1363 KG PP z 1926 r.²³ Główny Komendant Policji Województwa Śląskiego inspektor Leon Wróblewski, mając na uwadze zaplanowane ogólnokrajowe zawody, w okólniku nr 109/1926 zarządził, by każdy oddział policyjny w czasie przeznaczonym na ćwiczenia musztry uprawiał również ćwiczenia lekkoatletyczne, jak bieg krótko- i długodystansowy, skoki wszelkiego rodzaju, rzut kulą, oszczepem, dyskiem, granatem, pływanie itp.²⁴ Działanie to miało na celu wyselekcjonowanie kadry re-

Przod. Karasiński Ludwik (Kolo Sport. P. P. m. st. Warszawy). zwycięzca w pchnięciu kulą.

Fot. 3. Zwycięzca w pchnięciu kulą przod. Ludwik Karasiński. Źródło: *Przebieg zawodów sportowych policji*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1926, nr 43, s. 693(15), <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/242416/edition/230752/content?> [dostęp: 10 czerwca 2024 r.].

prezentantów Województwa Śląskiego na ogólnokrajowe zawody policyjne.

Pierwszy dzień zawodów został przeznaczony na rozegranie meczów piłki nożnej. W przedmeczach o godzinie 13.30 do pojedynku stanęły drużyny Policyjnego Koła Sportowego m.st. Warszawy i drużyna klasy B harcerskiego Klubu „Varsovia”, która pokonała rywala wynikiem 7:1. Kolejnym meczem rozegranym w tym samym dniu był bój PKS Katowice z drużyną klasy A klubu „Varsovia”. Wynik 5:4 na korzyść stołecznego klubu wskazywał na zaciętą walkę²⁵. Mecz ten, prowadzony przez sędziego Panza ze Lwowa, nie należał do łatwych z uwagi na warunki, w jakich przyszło toczyć pojedynki drużynom. Śliska murawa pokryta „licznymi jeziorami”²⁶ i padający deszcz stanowiły znaczne utrudnienie dla graczy. Mimo to wynik do przerwy wynosił 4 bramki na koncie drużyny z Katowic. Gdy już wszystko wydawało się przesądzone, piłkarze stołecznego klubu podźwignęli się, zdobywając 5 bramek i ostatecznie kończąc mecz na swoją korzyść²⁷.

W kolejnych dniach zawodów rozegrano wcześniej zaplanowane konkurencje lekkoatletyczne z kilkoma zmianami polegającymi m.in. na skróceniu dystansu chodu na 5 km do 4 km z obciążeniem oraz wprowadzeniu wcześniej warunkowo planowanych konkurencji, tj. rzutu oszczepem, rzutu dyskiem i skoku o tyczce. Za przebieg konkurencji lekkoatletycznych odpowiedzialny został instruktor wychowania fizycznego st. przodownik F. Rokicki²⁸. Duży podziw budzi fakt uczestnictwa i zajmowania czołowych lokat przez tych samych zawodników w nawet kilku konkurencjach rozgrywanych tego samego dnia. Chociażby uznanie dla Adama Winnickiego – reprezentanta Województwa Lwowskiego, który wykazywał swoją wszechstronność fizyczną w biegu na 100 m z czasem 12,6 sek. (pierwsze miejsce), skoku w dal z wynikiem 5,46 m (pierwsze miejsce), skoku wzwyż (piąte miejsce), pchnięciu kulą (szóste miejsce). Innym zawodnikiem, który stanął na wysokości sportowego zadania, był Władysław Kwasek z Województwa Lwowskiego, który swoją wszechstronność wykazał w 5 w konkurencjach, uzyskując m.in. w skoku o tyczce najlepszy wynik 2,60 m²⁹. Odnośnie do informacji prasowej zamieszczonej w „Gazecie Administracji i Policji Państwowej” dotyczącej rozegranych zawodów na uwagę zasługuje fakt przyznania zwycięzcom konkurencji oraz jednemu uczestnikowi poza konkursem, Janowi Giedroyciowi (chód z obciążeniem 4 km), żetonów pamiątkowych oraz nagród rzeczowych, m.in. srebrnego zegarka firmy „Omega”, kałamarza marmurowego wraz z suszką, statuetki, srebrnej papierośnicy, przyborów do golenia w kasetce, zegara na biurko czy portfela. Fundatorami nagród rzeczowych byli minister spraw wewnętrznych, komendant główny policji oraz redakcja „Na Posterunku”. Wartość nagród za zwycięstwo była dość znaczna w stosunku do uzyskiwanych w tym czasie uposażeń. Zarobki policjantów kształtowały się na poziomie od 150 zł (posterunkowy) i 270 zł (podkomisarz) do 1000 zł (komendant główny PP)³⁰.

Dodatkowo na łamach „Gazety Administracji i Policji Państwowej” w kilku zdaniach podziękowano za przygotowanie meczów piłkarskich gronu organizacyjnemu i sędziom, „którzy z prawdziwym poświęceniem wytrwali na

I OGÓLNOKRAJOWE ZAWODY POLICJI PAŃSTWOWEJ

Przebieg zawodów sportowych policji.

Wynik poszczególnych zawodów przedstawia się następująco:

I. Bieg 100 m.

- 1) Winnicki Adam (Lwów) w czasie 12.6 (w przedbiegu 12.4) — żeton oraz nagroda honorowa p. ministra spraw wewnętrznych — srebrny zegarek firmy „Omega”.
- 2) Brański Jan (Kolo Sportowe P. P. m. stol. Warszawy).
- 3) Klewek Jan (Kolo Sp. P. P. m. st. Warszawy).
- 4) Kwasek Wład. (Lwów).
- 5) Śliwka Ludwik (woj. śląskie).
- 6) Jaros Wład. (woj. łódzkie).
- 7) Kozika Adolf (Kolo Sport. P. P. m. Warszawy).
- 8) Jaskulski Leon (woj. wileńskie).

II. Bieg 3 km.

- 1) Puzio Apolinary (Kolo Sportowe P. P. m. st. Warszawy) w czasie 11,6,8 — żeton oraz nagroda honorowa Redakcji „Na Posterunku” — srebrny zegarek firmy „Omega”.
- 2) Adamczewski Kazimierz (woj. warszawskie).
- 3) Hamerski (woj. łódzkie).
- 4) Borowiecki Konstanty (woj. łódzkie).
- 5) Grabowiecki Kazimierz (woj. białost.).
- 6) Michalik Paweł (woj. śląskie).
- 7) Pol Edward (woj. wileńskie).

III. Chód z obciążeniem na 4 km.

- 1) Adamczewski Kazimierz (woj. warszawskie) w czasie 29.31 — żeton i nagroda p. głównego komendanta — kalamarz marmurowy wraz z suszka.
 - 2) Langer Ignacy (woj. łódzkie).
 - 3) Grabarczyk Franciszek (woj. łódzkie).
 - 4) Karpiński Franciszek (Kolo Sportowe P. P. m. stol. Warszawy).
- Poza konkursem najlepszy czas uzyskał Jan Gedroyć woj. wileńskie (nagr. honorowa — portfel).

IV. Skok w dal.

- 1) Winnicki Adam (Lwów) 5.46 — żeton i nagr. honorowa Komispolu — statuetka przedstawiająca zwycięzcę.
- 2) Kwasek Wład. (Lwów).
- 3) Buko Witold (woj. wileńskie).
- 4) Marchel Stanisł. (woj. białostockie).
- 5) Adamczewski Kaz. (woj. warszawskie).
- 6) Dobrzyński Adam (woj. łódzkie).

V. Skok w wyż.

- 1) Mincewicz Bolesław (woj. wileńskie) 1.40 — żeton i nagr. honorowa — srebrna papierośnica.
- 2) Kwasek Wład. (Lwów).
- 3) Buko Witold (woj. wileńskie).
- 4) Czarniecki Szymon (woj. śląskie).
- 5) Winnicki Adam (Lwów).

Komenda warszawska	1 nagr. honor.	1 3 żetony
- łódzkie	1 - -	9 żetonów
- białostocka	- - -	3 żetony
- m. st. Warszawy	2 nagr. honor.	6 żetonów
- lwowska	4 - -	13 -
- wileńska	2 - -	(w tem jedna poza konkur.) 8 żetonów
- P.P.woj. śląskiego	1 nagr. honor.	10 żetonów
Razem 11 nagr. honor.		52 żetony.

VI. Rzut granatem.

- 1) Goczek Antoni (woj. łódzkie) 51.85 — żeton i nagr. honorowa — srebrna papierośnica.
- 2) Mikołajewski E. (woj. łódzkie).
- 3) Dobrowolski Tad. (Lwów).
- 4) Śliwka Ludwik (woj. śląskie).
- 5) Musiol Aug. (woj. śląskie).
- 6) Kwasek Wład. (Lwów).
- 7) Kaczmarczyk Paweł (woj. śląskie).

VII. Pchnięcie kulą.

- 1) Kartasiński Ludwik (Kolo Sportowe P. P. m. st. Warszawy) 10.43 — żeton i nagr. honorowa — przybór do golenia w kasetce.
- 2) Dobrowolski Tad. (Lwów).
- 3) Kaczmarczyk Paweł (woj. śląskie).
- 4) Pasierski Jan (Lwów).
- 5) Winnicki Adam (Lwów).
- 6) Buko Witold (woj. wileńskie).
- 7) Chojnowski Stan. (woj. białostockie).
- 8) Kędziński Marjan (woj. łódzkie).

VIII. Rzut oszczepem.

1. Śliwka Ludwik (woj. śląskie) 30.54 — żeton i nagr. honorowa — zegar na biurko.
2. Mincewicz Bol. (woj. wileńskie).
3. Buyko Bol. (woj. wileńskie).

IX. Rzut dyskiem.

1. Dobrowolski Tadeusz (Lwów).
- 30'07 — żeton i nagr. honorowa — portfel.
2. Buko Witold (woj. wileńskie).
3. Kaczmarczyk Paweł (woj. śląskie).

X. Skok o tyczce.

1. Kwasek Wład. (Lwów) 2'60 — żeton i nagr. honorowa — portfel.

Fot. 4. Tabela wyników policyjnych zawodów sportowych. Źródło: *Przebieg zawodów sportowych policji*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1926, nr 43, s. 693(15).

trudnem stanowisku²³¹. Jako organizatora meczów piłkarskich wymieniono nadkom. W. Dąbrowskiego z Komendy PP m.st. Warszawy, jako organizatora dyscyplin lekkoatletycznych wskazano st. przod. F. Rokickiego — instruktora wychowania fizycznego ze Szkoły Głównej PP (zwycięzcę

w konkurencji skoku wżwyż II Ogólnokrajowych Zawodów Sportowych PP). W skład grona sędziowskiego wchodził nadkom. Schuch, nadkom. Zieliński, asp. Grzeszkiewicz, Paruszewski, Weyrauch, Szejnach, gospodarz obiektów Ledziński oraz Grabicka³².

Komendant Główny PP M. Borzęcki niedługo po zakończeniu pierwszych zawodów PP, doceniając znaczenie sportowego wyrobienia funkcjonariuszy i nosząc się z zamiarem organizacji zawodów na szerszą skalę w następnych latach, rozkazem nr 338 z dnia 30 października 1926 r. polecił komendantom wojewódzkim PP organizację zawodów wojewódzkich będących eliminacjami do zawodów ogólnokrajowych oraz nakazał objęcie szerszym zainteresowaniem obszaru krzewienia kultury fizycznej w środowiskach policyjnych poprzez tworzenie policyjnych klubów sportowych i wyłanianie reprezentacji poszczególnych dyscyplin³³. Była to najprawdopodobniej jedna z ostatnich decyzji Mariana Borzęckiego na stanowisku Komendanta Głównego PP, gdyż 31 października 1926 r. płk Janusz Zygmunt Jagrym-Maleszewski został przeniesiony do dyspozycji celem objęcia stanowiska komendanta głównego PP, co faktycznie nastąpiło 5 listopada tegoż roku.

W wyniku analizy dokumentów i publikacji prasowych tamtego okresu można zauważyć pewne rozbieżności co do podawanej liczby uczestników pierwszych zawodów policyjnych. Na łamach „Gazety Administracji i Policji Państwowej” opublikowano informację o 132 zawodnikach, natomiast w rozkazie KG PP będącym podsumowa-

Fot. 5. Awers żetonu wręczanego uczestnikom Ogólnokrajowych Zawodów Sportowych Policji Państwowej (projekt S.R. Koźbiewskiego wykonany z brązu, średnica 34 mm). Zdj. D. Jędryka.

niem osiągniętych wyników wskazano 62 zawodników stających w szranki sportowych konkurencji, przy czym 52 zawodników zostało sklasyfikowanych na listach wyników, które pokryły się z informacjami zamieszczonymi w prasie i w rozkazie Komendy Głównej Policji Państwowej. Na łamach gazety „Na Posterunku” nr 39 z 1927 r. wskazano, iż liczba uczestników pierwszej edycji ogólnokrajowych zawodów wynosiła 150³⁴. Można przypuszczać, że zaistniałe rozbieżności liczbowe były efektem zaokrąglania danych dotyczących zawodów.

Kierownik Wydziału Wyszkołenia Komendy Głównej PP inspektor Władysław Sobolewski na łamach prasy resortowej stwierdził, iż pierwsze zawody muszą wywołać echo, które odezwie się donośnie nawet w najdalej wysuniętych placówkach policyjnych i zachęci do sportu nie tylko pojedyncze jednostki, lecz również ogół braci policyjnej, która w tamtych czasach niestety dość obojętnie odnosiła się do spraw sportu³⁵. Zwracał także uwagę na konieczność tworzenia kół i organizacji sportowych oraz zachęty do uprawiania sportu przez policjantów.

Pierwsza tak pomyślna próba zawodów sportowych może napawać serce wszystkich policjantów-sportowców otuchą, że nie pójdzie na marne, lecz owszem – doda bodźca do usilnej i wytrwałej pracy na polu sportu wszystkim tym, którzy chcą widzieć w policjancie polskim ideał zachodniego obywatela – podsumował zawody inspektor Władysław Sobolewski³⁶.

¹ P. Ostaszewski, *Turniej Struja 2024*, „Gazeta Policyjna” 2024, nr 3, s. 9.

² Ustawa z dnia 24 lipca 1919 r. o policji państwowej (Dz.Pr.P.P. Nr 61, poz. 363), art. 2, art. 26 pkt 4.

³ Rozkaz nr 743 KG PP z dnia 12 marca 1938 r., pkt 1, AAN, sygn. 567, k. 102.

⁴ W. Osmólski, *Wychowanie fizyczne i sport według Władysława Osmólskiego*, Warszawa 1920, s. 90.

⁵ Rozkaz nr 715 KG PP z dnia 24 lutego 1937 r., pkt 6, AAN, sygn. 567, k. 5.

⁶ Komenda Główna Policji, *Sport w Policji Państwowej*, <https://hit.policja.gov.pl/hit/aktualnosci/194845,SPORT-W-POLICJI-PANSTWOWEJ.html> [dostęp: 14.06.2024 r.].

⁷ J. Juni, *Dookoła spraw policyjnych*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1921, nr 52, s. 811, <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/241067/edition/229424/content> [dostęp: 14.06.2024 r.].

⁸ J. Jeziorski, *Dziesięciolecie Policyjnego Klubu Sportowego*, „Kalendarzyk Policji Województwa Śląskiego” 1934, s. 293, <https://www.sbc.org.pl/dlibra/publication/270480/edition/255865> [dostęp: 10 czerwca 2024 r.].

⁹ *Sprawy policji*, „Na Posterunku” 1929, nr 19, s. 292, <https://polona.pl/item-view/1d033fc0-342a-45ee-bb54-9087889e3c68?page=10> [dostęp: 10 czerwca 2024 r.].

¹⁰ *Mistrzostwa Policji*, „Stadion” 1929, nr 36, s. 2, <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/931610/edition/895444/content> [dostęp: 14.06.2024 r.].

¹¹ Rozkaz nr 338 KG PP z dnia 30 października 1926 r., AAN, sygn. 372, k. 87.

¹² J. Paciorkowski, *I Zawody Sportowe Policji Państwowej*, „Policja 997” 2016, wydanie specjalne nr 7, s. 6.

¹³ S. Szczepkowski, *Gimnastyka Policyjna*, Warszawa 1917, s. 4.

¹⁴ W. Dańczuk, *Walka wręcz. Boks. Szermierka*, Okręgowa Szkoła Policji Państwowej, Łódź 1924, s. 61.

¹⁵ Komenda Główna Policji Państwowej, *Instrukcja władania granatami ręcznym*, drukiem „Gazety Administracji i Policji Państwowej”, Warszawa 1931, s. 44.

¹⁶ *Z życia policji*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1926, nr 30, s. 493, <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/242403/edition/230739/content?> [dostęp: 10 czerwca 2024 r.].

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ *Pierwsze Zawody Sportowe Korpusu Policji Państwowej*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1926, nr 43, s. 679(1), <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/242416/edition/230752/content?> [dostęp: 10 czerwca 2024 r.].

²⁰ Tamże.

²¹ *Ś.P. dr Władysław Marian Sobolewski, inspektor P.P.*, „Przegląd Policyjny” 1937, nr 6, s. 404, <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/337282/edition/322253/content> [dostęp: 10 czerwca 2024 r.].

²² Tamże.

²³ J. Jaroszewski, *Ruch sportowy w Policji Państwowej w województwie łódzkim w latach 1919–1939. Zarys problematyki*, „Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe” 2022, t. 5, nr 1, s. 23.

²⁴ *Wychowanie fizyczne. Sport*, „Na Posterunku” 1926, nr 31, s. 601, <https://polona.pl/item-view/7275b985-8a67-45be-b898-ad769f8ebc2d?page=16> [dostęp: 14.06.2024 r.].

²⁵ *Pierwsze Zawody Sportowe Korpusu Policji Państwowej*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1926, nr 43, s. 679(1).

²⁶ W. Sobolewski, *Pierwsze Zawody Sportowe Korpusu Policji Państwowej*, „Na Posterunku” 1926, nr 42, s. 752, <https://polona.pl/item-view/d1e93595-6cfb-448f-8c99-88006cff4fe6?page=3> [dostęp: 14.06.2024 r.].

²⁷ Tamże.

²⁸ W. Sobolewski, *Pierwsze Zawody Sportowe Korpusu Policji Państwowej*, s. 753.

²⁹ *Przebieg zawodów sportowych policji*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1926, nr 43, s. 693, <https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/242416/edition/230752/content> [dostęp: 14.06.2024 r.].

³⁰ M. Berch, *Uposażenie Policji Państwowej w świetle nowych przepisów*, „Na Posterunku” 1934, nr 7, s. 101, <https://polona.pl/item-view/44e068f4-0f43-47e2-a141-95a4129613e8?page=4> [dostęp: 14.06.2024 r.].

³¹ *Przebieg zawodów sportowych policji*, „Gazeta Administracji i Policji Państwowej” 1926, nr 43, s. 693.

³² M. Berch, *Uposażenie Policji Państwowej w świetle nowych przepisów*, s. 101.

³³ Rozkaz nr 338 KG PP z dnia 30 października 1926 r., pkt 6, AAN, sygn. 372, k. 89.

³⁴ A. Librach, *II Ogólnopolicyjne Zawody Sportowe*, „Na Posterunku” 1927, nr 39, s. 609–610, <https://academica.edu.pl/reading/readSingle?page=3&uid=22097100> [dostęp: 14.06.2024 r.].

³⁵ W. Sobolewski, *Pierwsze Zawody Sportowe Korpusu Policji Państwowej*, s. 751.

³⁶ Tamże, s. 753.

Summary

The first Nationwide Sports Competition of the State Police

No one doubts that nowadays doing sport shapes the necessary skills of a police officer, useful in daily service. The benefits which sport brings for policemen were also recognized by the pre-war Polish Police. This is evidenced by, among other things, the organization of sports contest of the State Police in 1926, which is described in this article. The high rank of the event may be proved by, for example, the participation of the President of the Republic of Poland Ignacy Mościcki as an invited guest. As the author of the article points out, his study can be an inspiration for reactivating the idea of the National Police Sports Competition in 2026 – the 100th anniversary of the first competition held in Warsaw.

Tłumaczenie: Katarzyna Olbryś